

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет журналістики

Кафедра міжнародної журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Журналістика кризових ситуацій

для студентів

спеціальності	061 Журналістика
рівня вищої освіти	першого (бакалаврського)
освітньої програми	061.00.05 Міжнародна журналістика

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307985
Програма № 1505/25
Науковий відділ моніторингу якості освіти
Гессман
(підпис) (прізвище, ім'я, по батьку)
4 _____ 20 25

Київ – 2025

Розробник:

Бут Крістіна Олександрівна, доктор філософії (галузь знань «Журналістика»),
викладач кафедри міжнародної журналістики

Викладач:

Бут Крістіна Олександрівна, доктор філософії (галузь знань «Журналістика»),
викладач кафедри міжнародної журналістики

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної
журналістики Факультету журналістики

Протокол від «30» січня 2025 року № 7

Завідувач кафедри

міжнародної журналістики _____

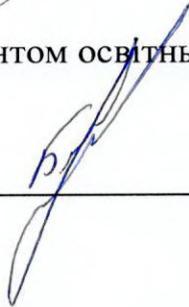

Віталій ТЕРЕЩУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 061.00.05
Міжнародна журналістика

_____ . _____ . 2025 р.

Гарант освітньої програми _____

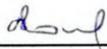

Ольга БИКОВА

Робочу програму перевірено

_____ . _____ . 2025 р.

Заступник декана _____

Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20~~25~~/20~~26~~ н.р. _____ (В.Терещук). «21» 08 20~~25~~ р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання
	<i>денна</i>
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4 / 120
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	
<i>Аудиторних</i>	56
<i>Модульні контрольні</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	
<i>Самостійна робота</i>	56
Форма семестрового контролю	залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є підготовка журналістів до роботи в умовах кризових ситуацій, зокрема, воєнних конфліктів, природних катастроф, протестних рухів чи інших надзвичайних подій, забезпечивши навички оперативного збору, обробки, аналізу та подачі інформації в таких умовах. Курс спрямований на формування професійної етики, практичних компетенцій у сфері кризової журналістики, а також здатності адаптуватися до складних та небезпечних робочих умов. Зокрема:

- підготувати журналістів до оперативної та безпечної роботи у кризових ситуаціях;
- ознайомити з етичними нормами і міжнародними стандартами журналістської діяльності під час висвітлення кризових подій;
- познайомити журналістів з методами роботи з джерелами інформації у кризових умовах;
- розвинути навички створення контенту в екстремальних умовах;
- навчити працювати з психологічними аспектами впливу кризових подій як на аудиторію, так і на самого журналіста та проводити профілактику професійного вигорання;
- забезпечити засвоєння практичних знань з питань роботи в умовах інформаційних війн та маніпуляцій;
- навчити працювати з засобами захисту персональних даних та безпеки в інформаційному просторі.

Завдання дисципліни:

- ознайомити з основами кризової комунікації та її застосуванням у журналістиці;
- навчити методів роботи з офіційними структурами, гуманітарними організаціями та громадськістю в кризових ситуаціях;
- опанувати техніки написання журналістських матеріалів у надзвичайних умовах;
- забезпечити знання з питань планування роботи журналіста у кризових зонах та уникнення ризиків;
- навчити аналізувати інформаційні кампанії в умовах кризи та розпізнавати інформаційні загрози;
- розвинути розуміння особливостей висвітлення у медіа кризових ситуацій та її впливу на громадську думку.

Після опанування дисципліною мають бути сформовані такі **компетентності**:

загальні:

- **ЗК03** Здатність бути критичним і самокритичним;
- **ЗК06** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

спеціальні (фахові):

- **СК01** Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;

- **СК06** Здатність до провадження безпечної медіадіяльності;
- **СКУ12** Здатність до оцінювання міжнародних політичних процесів, історичного та культурного контексту події, тенденцій розвитку міжнародних відносин; розуміння засад діяльності дипломатичної служби.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

За підсумками вивчення дисципліни студенти будуть

знати:

- особливості роботи журналіста в умовах кризових ситуацій (воєнні конфлікти, стихійні лиха, протестні рухи);
- етичні норми і міжнародні стандарти висвітлення кризових подій;
- принципи роботи з джерелами інформації у кризових умовах;
- основи психологічної стійкості та управління стресом для журналістів;
- основи роботи з інформаційною безпекою та захистом персональних даних;
- методи розпізнавання та протидії інформаційним маніпуляціям і пропаганді в умовах криз;
- технології створення контенту в надзвичайних ситуаціях;
- особливості взаємодії з офіційними структурами, гуманітарними організаціями та громадськістю під час криз.

вміти:

- оперативно збирати, аналізувати і подавати інформацію з місць кризових подій;
- працювати з офіційними документами, свідченнями очевидців і даними міжнародних організацій;
- адаптувати інформацію для різних типів медіа й аудиторій;
- працювати з мультимедійними інструментами для створення відео, фото та аудіоматеріалів в екстремальних умовах;
- прогнозувати можливі наслідки висвітлення кризових ситуацій для суспільної думки;
- використовувати техніки психологічної саморегуляції для роботи у стресових умовах;
- керуватися етичними та правовими нормами у своїй професійній діяльності.

Впродовж вивчення дисципліни мають бути досягнуті такі **програмні результати навчання:**

- **РН01** Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань;
- **РН06** Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків;
- **РН18** Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів, тем	Разом	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 Основи журналістики кризових ситуацій							
Тема 1. Типи кризових ситуацій: воєнні конфлікти, стихійні лиха, протестні рухи	9	2	2				5
Тема 2. Журналістика кризових ситуацій: концепції, етика, особливості роботи	9	2	2				5
Тема 3. Вплив кризових подій на суспільну думку: роль медіа	7		2				5
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	27	4	6				15
Змістовий модуль 2 Збір і перевірка інформації в умовах кризових ситуацій							
Тема 4. Методи збору інформації у кризових ситуаціях: робота з джерелами	9	2	2				5
Тема 5. Особливості роботи журналістів з особами, що були свідками кризових ситуацій	9	2	2				5
Тема 6. Фактчекінг і перевірка достовірності інформації в екстрених умовах	15	2	8				5
Тема 7. Етичні дилеми роботи журналіста у кризових ситуаціях	9	2	2				5
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	44	8	14				20

Модуль 3 Оцінка ризиків і планування діяльності журналістів в умовах кризових ситуацій							
Тема 8. Оцінка ризиків і рівні загроз	9	2	2				5
Тема 9. Планування діяльності	9		4				5
Тема 10. План безпеки та план дій у екстрених ситуаціях	7		2				5
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	27	2	8				15
Модуль 4 Інформаційна безпека та психологічна стійкість журналіста							
Тема 11. Захист даних і цифрова безпека у кризових ситуаціях	9	2	4				3
Тема 12. Психологічна саморегуляція та стрес-менеджмент для журналіста	9	2	4				3
Тема 13. Протидія професійному вигоранню та підтримка психічного здоров'я редакції	2		2				
<i>Модульний контроль</i>	2						
Разом	22	4	10				6
УСЬОГО	120	18	38				56

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Основи журналістики кризових ситуацій

Тема 1. Типи кризових ситуацій: воєнні конфлікти, стихійні лиха, протестні рухи

Типи кризових ситуацій, що висвітлюються у медіапросторі. Робота журналістів в умовах воєнних дій. Стихійні лиха. Протестні рухи. Характеристика специфічних викликів для медіа в умовах військових конфліктів, стихійних лих, протестних рухів.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 2. Журналістика кризових ситуацій: концепції, етика, особливості роботи

Вивчення базових концепцій журналістики кризових ситуацій. Поняття етичних дилем у висвітленні кризових подій. Професійна етика журналістів. Етичні кодекси та стандарти журналістської роботи в умовах кризи. Рекомендації КЖЕ України та Інституту Масової інформації. Робота DART центру. Основні принципи та методи роботи журналіста в екстремальних умовах.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 3. Вплив кризових подій на суспільну думку: роль медіа

Аналіз ролі масмедіа у формуванні суспільної думки під час кризових ситуацій. Функції журналістики. Інформаційні кампанії, наративи та медіа-маніпуляції у кризовий період. Типи медіа-маніпуляцій. Інструменти протидії маніпуляціям. Пребанкінг і дебанкінг.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Змістовий модуль 2

Збір і перевірка інформації в умовах кризових ситуацій

Тема 4. Методи збору інформації у кризових ситуаціях: робота з джерелами

Особливості пошуку інформації у кризових умовах. Робота з відкритими джерелами, офіційними установами та безпосередніми свідками подій. Розпорядники інформації. Робота з запитом на інформацію. Захист джерел. Кабінетні методи збору інформації. Інструменти OSINT (розвідка на основі відкритих даних).

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 5. Особливості роботи журналістів з особами, що були свідками кризових ситуацій

Психологічні аспекти роботи з особами, що зазнали травми, та свідками. Методи та правила інтерв'ювання в умовах стресу та підготовка до інтерв'ю з

людиною, що зазнала травми. Етичні аспекти взаємодії. Особливості роботи з людьми, які зазнали втрати. Перша психологічна допомога.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 6. Фактчекінг і перевірка достовірності інформації в екстрених умовах

Факти і причини необхідності їх перевірки. Точність інформації та її достовірність. Небезпека фейкової інформації. Факти, джерела, достовірність. Факти та різновиди не-фактів (фактоїд, фейк, маніпуляції, популізм), сфера та мета їх застосування. Українські та міжнародні кейси, пов'язані з фактчекінгом. Методи фактчекінгу у кризових ситуаціях. Інструменти верифікації фото- та відеоматеріалів. Особливості боротьби з дезінформацією в кризових умовах.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 7. Етичні дилеми роботи журналіста у кризових ситуаціях

Розгляд етичних конфліктів під час збору та поширення інформації. Питання приватності, прав осіб, що зазнали травми у кризових ситуаціях, та чутливості висвітлення інформації про осіб, що постраждали. Огляд кейсів порушення професійної етики журналістів у кризових ситуаціях.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Модуль 3

Оцінка ризиків і планування діяльності журналістів в умовах кризових ситуацій

Тема 8. Оцінка ризиків і планування діяльності журналістів в умовах кризових ситуацій

Планування операційної діяльності журналістів в умовах кризових ситуацій. Оцінка ризиків та огляд потенційних загроз. План безпеки та план дій під час висвітлення екстрених ситуацій. Стандартні операційні процедури у роботі редакції. Методики оцінки ризиків для журналістів у кризових умовах. Класифікація загроз залежно від типу кризи.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 9. Планування діяльності

Етапи підготовки журналістів до роботи у кризових зонах. Особливості планування інтерв'ю, збору інформації та звітів. Підготовка до роботи у полі у випадку потенційної загрози для журналістів. Особиста відповідальність журналіста у плануванні власної діяльності для виконання редакційних завдань.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 10. План безпеки та план дій у екстрених ситуаціях

Розробка індивідуальних та групових планів дій у випадку непередбачених ситуацій. Взаємодія з рятувальними службами.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Модуль 4

Інформаційна безпека та психологічна стійкість журналіста

Тема 11. Захист даних і цифрова безпека у кризових ситуаціях

Основи інформаційної безпеки. Захист цифрових пристроїв та комунікацій. Інструменти збереження конфіденційності даних. Вимоги щодо захисту власних акаунтів. Двофакторна аутентифікація. Рекомендації експертів з цифрової безпеки.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 12. Психологічна саморегуляція та стрес-менеджмент для журналіста

Методи зниження стресу для журналістів. Техніки саморегуляції у кризових умовах. Психологічні вправи для підтримки емоційної рівноваги. Основи піклування про психічне здоров'я медійників.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

Тема 13. Протидія професійному вигоранню та підтримка психічного здоров'я редакції

Професійне вигорання. Визначення симптомів професійного вигорання. Стратегії профілактики емоційного виснаження. Роль редакції у підтримці співробітників.

Рекомендовані джерела: основні — 1–7, додаткові — 1–10.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів						
Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	1	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	7	7	4	4	5	5
Робота на семінарському занятті	10	3	30	7	70	4	40	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			75		126		85		92
Максимальна кількість балів: 378									
Розрахунок коефіцієнта: $378/100 = 3,78$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

№ теми	Завдання	К-ть годин	Бали
Модуль 1			
1	1. Сформулюйте власні ключові принципи роботи журналіста під час кризових ситуацій. 2. Проаналізуйте щонайменше 1 матеріал українського та 1 матеріал міжнародного видання, який висвітлював кризові ситуації.	5	5
2	1. Створіть план інфокампанії, присвячений реагуванню медіа на кризову ситуацію. 2. Знайдіть у свіжому медіаматеріалі українському медіа приклад маніпуляцій і аргументуйте.	5	5
3	1. Напишіть есе на тему: «Медіа та кризові ситуації: вплив і межі відповідальності».	5	5
Модуль 2			
4	1. Створіть запит на інформацію на тему, з якою вам було б потенційно цікаво попрацювати та визначте відповідного розпорядника інформації.	5	5
5	1. Підготуйте свій список питань для особи, яка зазнала травматичних подій.	5	5
6	1. Виконайте власну процедуру фактчекінгу свіжого матеріалу з українського медіапростору.	5	5
7	1. Висвітліть ситуацію, в якій виникло порушення етичних стандартів роботи журналіста у кризових ситуаціях.	5	5
Модуль 3			
8	1. Розробіть власну пам'ятку про правила безпеки під час висвітлення екстрених ситуацій.	5	5
9	1. Знайдіть матеріал у медіа, який висвітлював кризову ситуацію.	5	5

	Запропонуйте можливий план дій журналіста для забезпечення власної безпеки та захисту джерел.		
10	1. Сформулюйте особистий план безпеки як журналіста для роботи в умовах кризових ситуацій.	5	5
Модуль 4			
11	1. Опишіть список заходів, які ви вживаєте для збереження власної цифрової безпеки. 2. Напишіть просвітницький матеріал про цифрову безпеку для медіа, самостійно визначивши цільову аудиторію.	3	5
12	1. Створіть відео (або аудіоподкаст) на тему «Психологічна самопомога». 2. Виконайте одну з технік психологічної саморегуляції для журналістів і напишіть рефлексію після виконаної вправи.	3	5

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентіві отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання відповіді:

- релевантність виконаного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- актуальність і точність викладу думок;
- доказовість і логічність викладу;
- аналітичність і глибина викладу;
- здатність до обґрунтування висновків;
- оригінальність і креативність;
- відсутність слідів використання інструментів штучного інтелекту (буде перевірено відповідними сервісами);
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється у вигляді розборів проблемних ситуацій. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення семестрового контролю — *залік*.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- Методи письмового контролю: модульне письмове тестування, підсумкове письмове тестування, реферат.
- Комп'ютерного контролю: тестові програми.

- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних та індивідуальних завдань;
- відсутність слідів використання інструментів штучного інтелекту (буде перевірено відповідними сервісами);
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних та індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90–100
Дуже добре	82–89
Добре	75–81
Задовільно	69–74
Достатньо	60–68
Незадовільно	0–59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 120 год., з них лекційних — 18 год., семінарські заняття — 38 год., модульний контроль — 8 год., самостійна робота — 56 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1 Основи журналістики кризових ситуацій (75 балів)			Змістовий модуль 2 Збір і перевірка інформації в умовах кризових ситуацій (126 балів)			
	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Типи кризових ситуацій: воєнні конфлікти, стихійні лиха, протестні рухи (1 бал)	Журналістика кризових ситуацій: концепції, етика, особливості роботи (1 бал)		Методи збору інформації у кризових ситуаціях: робота з джерелами (1 бал)	Особливості роботи журналістів з особами, що були свідками кризових ситуацій (1 бал)	Фактчекінг і перевірка достовірності інформації в екстрених умовах (1 бал)	Етичні дилеми роботи журналіста у кризових ситуаціях (1 бал)
Теми семінарських занять	Типи кризових ситуацій: воєнні конфлікти, стихійні лиха, протестні рухи (11 балів)	Етика й особливості роботи журналістів під час кризових ситуацій (11 балів)	Вплив кризових подій на суспільну думку: роль медіа (11 балів)	Методи збору інформації у кризових ситуаціях: робота з джерелами (11 балів)	Психологічні й етичні аспекти роботи зі свідками кризових подій. Методи та правила інтерв'ювання в екстрених умовах (11 балів)	Фактчекінг і перевірка достовірності інформації в екстрених умовах (44 бали)	Етичні дилеми роботи журналіста у кризових ситуаціях (11 балів)
Самостійна робота	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 3 Оцінка ризиків і планування діяльності журналістів в умовах кризових ситуацій (85 балів)			Змістовий модуль 4 Інформаційна безпека та психологічна стійкість журналістів (92 бали)		
	8	9	10	11	12	13
Теми лекцій	Оцінка ризиків і планування діяльності			Захист даних і цифрова безпека у	Психологічна саморегуляція та	

	журналістів в умовах кризових ситуацій (1 бал)			кризових ситуаціях (1 бал)	стрес-менеджмент для журналіста (1 бал)	
Теми лабораторних занять	Оцінка ризиків і планування діяльності журналістів в умовах кризових ситуацій (11 балів)	Планування діяльності (22 бали)	План безпеки та план дій у екстрених ситуаціях (11 балів)	Захист даних і цифрова безпека у кризових ситуаціях (22 бали)	Методи зниження стресу для журналістів. Техніки саморегуляції у кризових умовах. (22 бали)	Протидія професійному вигоранню та підтримка психічного здоров'я редакції (11 балів)
Самостійна робота	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	(5 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Залік					

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Буроменьський М., Штурхецький С., Білз Е., Бетц М., Шюпп К., Казанжи З. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. Київ: «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.
2. Земляна І. Журналіст і (не)безпека: посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах; за ред. О. Романюк. Київ: Інститут масової інформації, 2016. 192 с.
3. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Баришполець, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубева, Г. В. Мироненко, Л. А. Найдьонова, Н. О. Обухова Н. І. Череповська] ; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; національна академія педагогічних наук України, інститут соціальної та політичної психології. Київ, Міленіум. 2014. 348 с.
4. ЮНЕСКО. Свобода преси та журналістика в умовах конфлікту: звіт / ЮНЕСКО. Париж: ЮНЕСКО, 2017. 112 с.
5. Coombs, W. Timothy, and Sherry J. Holladay. *The Handbook of Crisis Communication*. 2nd ed. Wiley Online Books, 2023. URL: https://www.unisabana.edu.co/fileadmin/Archivos_de_usuario/Imagenes/Imagenes_Programas/Imagenes_Posgrados/Facultad_de_Educacion/Maestria_Dir_Gestion_Inst_Educativas/The_Handbook_of_Crisis_Communication.Coombs_y_Holladay.pdf
6. Cottle, Simon. *Global Crisis Reporting: Journalism in the Global Age*. Internet Archive, 2011. Accessed January 25, 2025. <https://archive.org/details/globalcrisisrepo0000cott>
7. Schifferes, Steve, and Sophie Knowles, eds. *The Crisis of Journalism Reconsidered*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/crisis-of-journalism-reconsidered/DB77E1F50B2EEE65BB7E373E72A8B0F6>.

Додаткова:

1. Бут К. Пропаганда та медіареальність як інструменти ведення інформаційної війни: локальний вимір. *Держава та регіони*. Серія: Соціальні комунікації. 2022. No 4 (52). С. 24–33.
2. Визначний гід з верифікації цифрового контенту : посібник з верифікації / Крейг Сільверман, Мерілл Перлманн, Ріна Цубакі та ін. Київ : Укр. асоціація видавців періодичної преси, 2016. 130 с. URL: http://verificationhandbook.com/downloads/verification.handbook_ua.pdf/ (дата звернення: 10.04.2024).
3. Демм С. Е. Media and Terrorism. *Journal of Security Administration*. 1982. Vol. 5, no. 1. P. 7–18.

4. Іванова О., Мойсєєва О., Стеблина Н. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії : посібник / ред. О. Іванова. Київ : ТОВ «Бізнесполіграф», 2019. 232 с. URL: http://www.ualocal.media/wp-content/uploads/2019/09/tutorial_print.pdf (дата звернення: 01.10.2023).
5. Рекомендація Незалежної медійної ради № 20: Цифрова безпека журналістів (і не тільки) в умовах війни. *Центр демократії та верховенства права*. URL: <https://cedem.org.ua/library/tsyfrova-bezpeka-zhurnalistiv/> (дата звернення: 24.05.2024).
6. Роль мас-медіа у формуванні ціннісної системи суспільства. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. К., 2009. Вип. 16. С. 242-248.
7. 14 практичних порад щодо поведінки на акціях протесту. Пам'ятка для журналістів. *Інститут масової інформації*. URL: <https://imi.org.ua/advice/14-praktichnih-porad-schodo-povedinki-na-aktsiyah-protest-u-pamyatka-dlya-jurnalistiv-i2340> (дата звернення: 25.05.2024).
8. Chellew P. Медсанбат: Посібник для журналіста Hostile Environment Awareness Training (HEAT) Тренінг з перебування у ворожому середовищі. *Медсанбат*. URL: <https://www.medsanbat.info/download/Медсанбат%20посібник.pdf> (дата звернення: 24.05.2024).
9. Takeshita T. Exploring the media's roles in defining reality: From issue-agenda setting to attribute-agenda setting. URL: https://www.academia.edu/2530987/Exploring_the_medias_roles_in_defining_reality_From_issue_agenda_setting_to_attribute_agenda_setting (date of access: 05.12.2023).
10. Working With Victims and Survivors. Dart Center. URL: <https://dartcenter.org/content/working-with-victims-and-survivors#.UZ0S6Cv70aU> (date of access: 28.04.2024).

9. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

1. Бут К., Голуб М. Фактчекінг: онлайн-курс. URL: <https://moodle.milukraine.net/>
2. Лабораторія журналістики суспільного інтересу. URL: <https://www.journlab.online/>
3. The Dart Center for Journalism and Trauma. University Graduate School of Journalism. URL: <https://dartcenter.org/>
4. Demonstrations, Protests, and Crowds. BBC Safety. URL: <https://bbc.in/3MyMINj>
5. Media Psychology Research Center. URL: <https://mprcenter.org/>